Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

32 175 Huwelijks- en gezinsmigratie

Nr. 72 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 augustus 2026

Naar aanleiding van de aangenomen motie van het lid Dobbe (SP) over een plan tegen huwelijkse gevangenschap (Kamerstuk 36 800 V, nr. 24), informeer ik u met deze brief over de huidige inzet van het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake huwelijkse gevangenschap van Nederlanders in het buitenland en over de intensivering van de inzet om slachtoffers van huwelijkse gevangenschap in het buitenland beter te kunnen ondersteunen.

Huidige inzet

Huwelijkse gevangenschap, huwelijksdwang en (gedwongen) achterlating in het buitenland tasten fundamentele waarden als zelfbeschikking, keuzevrijheid en lichamelijke integriteit aan. Binnen zijn mandaat zet het Ministerie van Buitenlandse Zaken zich in om slachtoffers hiervan zo goed mogelijk bij te staan.

Consulaire bijstand

Via het postennet biedt het Ministerie van Buitenlandse Zaken consulaire bijstand aan slachtoffers van huwelijksdwang, achterlating en huwelijkse gevangenschap, vaak in nauwe samenwerking met het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA). In 2025 meldden zich bij het ministerie circa vijftien slachtoffers van huwelijksdwang, 180 van achterlating en tien van zowel achterlating als huwelijksdwang.

Na een melding van huwelijksdwang, achterlating of huwelijkse gevangenschap volgt het Ministerie van Buitenlandse Zaken deze, doorgaans samen met het LKHA, op en zet het ministerie zich in om terugkeer naar Nederland te faciliteren. In deze context biedt het ministerie ook bijstand aan niet-Nederlandse paspoorthouders met een verblijfsstatus in Nederland. Waar mogelijk en passend worden slachtoffers ook in contact gebracht met lokale hulpverleningsorganisaties of familierechtadvocaten.

kst-32175-72
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

Registratie en zichtbaarheid

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken registreert hulpvragen als huwelijksdwang, achterlating of als een combinatie van deze twee. Huwelijkse gevangenschap kan onderdeel zijn van deze casuïstiek, maar wordt niet als afzonderlijke categorie geregistreerd. Het ministerie heeft, op een enkel geval na, in de afgelopen jaren geen losstaande hulpvragen ontvangen van slachtoffers van huwelijkse gevangenschap in het buitenland. Voor huwelijkse gevangenschap bestaan in Nederland ook geen afzonderlijke landelijke registraties bij het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld, Veilig Thuis of het LKHA. Veel situaties rondom dergelijke praktijken zijn echter niet zichtbaar. Daarom kan op basis van registraties geen betrouwbare uitspraak worden gedaan over de daadwerkelijke omvang[1], ook niet bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Bekend is dat slachtoffers drempels ervaren om zich te melden bij de overheid, onder meer door sociaal-culturele druk, schaamte en zorgen over het verlies van hun verblijfsstatus of nationaliteit. Dit onderstreept het belang van betere zichtbaarheid, toegankelijkheid en vertrouwen.

Training en bewustwording

Binnen de Consulaire Service Organisatie (CSO) in Den Haag vinden trainingen plaats voor medewerkers die beslissingen nemen op reisdocumenten- en visumaanvragen om praktijken als huwelijksdwang, achterlating en huwelijkse gevangenschap te herkennen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van kennis van het LKHA en andere beschikbare (juridische) expertise en praktijkervaring bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken

Internationale aandacht

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken steunde een side event bij de Commission on the Status of Women in maart 2026, georganiseerd door Femmes for Freedom, de gemeente Den Haag, en Vital Voices. De bijeenkomst gaf internationaal aandacht aan de noodzaak om actie te ondernemen tegen huwelijkse gevangenschap. Deelnemers van de gemeente Den Haag, de Tweede Kamer, het Europarlement, en meerder expert organisaties uit onder anderen Egypte en Pakistan, riepen op om het voorbeeld van Nederland te volgen en internationaal huwelijkse gevangenschap te criminaliseren. Nederland is momenteel het enige land dat dit wettelijk heeft vastgelegd.

Intensivering van huidige inzet

Tegelijkertijd ziet het Ministerie van Buitenlandse Zaken kansen om de huidige inzet te versterken om slachtoffers van huwelijkse gevangenschap in het buitenland beter te kunnen ondersteunen; door verbetering van de informatiepositie, bewustwording en training van medewerkers, en door de zichtbaarheid en toegankelijkheid van hulp te vergroten. Met het oog daarop is het onder meer van belang om de samenwerking met hulporganisaties die in direct contact staan met slachtoffers te versterken. Hieronder worden in dat kader aanvullende voorgenomen acties toegelicht.

[1] Onderzoeksrapport schadelijke praktijken – Pharos

Communicatie en bereikbaarheid

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken volgt de aanbeveling uit het recente Pharos-onderzoek op om het postennet in te zetten voor het geven van voorlichting over het aangaan van een huwelijk en de relevante Nederlandse wetgeving.[2] Om de toegankelijkheid en bereikbaarheid te versterken, zet het ministerie in op een jaarlijks terugkerende communicatieaanpak.

Iedere zomer organiseert het Ministerie van Buitenlandse Zaken een onlinecampagne op de luchthavens Schiphol, Düsseldorf en Brussel. Via *geotargeting* worden potentiële slachtoffers van huwelijksdwang en achterlating die zich op of rond deze luchthavens bevinden gewezen op mogelijkheden voor hulp van de Nederlandse overheid in het buitenland. Deze campagne werd zomer 2026 wederom herhaald.

Op Nederlandse vertegenwoordigingen in landen waar casuïstiek rondom praktijken als huwelijksdwang, achterlating en huwelijkse gevangenschap relatief vaak voorkomen, worden communicatiematerialen verspreid, gericht op personen die documenten aanvragen om te kunnen trouwen in het buitenland, of personen die een nieuw reisdocument nodig hebben. Daarnaast sluit het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan bij een postercampagne van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op Schiphol tijdens de zomervakantie, die zich richt op (potentiële) slachtoffers van huwelijksdwang, achterlating, vrouwelijke genitale verminking en mensenhandel.

Versterken van netwerken en doorverwijzing

Lokale kennis en een sterk netwerk is essentieel voor goede hulpverlening. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken is daarom voornemens migrantenorganisaties in Nederland benaderen om de informatie-uitwisseling te verbeteren en beter aan te sluiten bij de behoeften van (potentiële) slachtoffers. Ook zal samen met de Nederlandse vertegenwoordigingen het netwerk van lokale hulporganisaties in relevante landen in kaart worden gebracht en versterkt. Verder zet het ministerie in op het benutten van «best practices» van andere Schengen- en gelijkgezinde landen bij de inrichting van consulaire ondersteuning en doorverwijzing.

Met deze inzet op versterkte netwerken en doorverwijzing kunnen slachtoffers, binnen de grenzen van het consulaire mandaat, sneller en beter worden doorgeleid naar passende lokale hulp en juridische ondersteuning.

Mandaat en grenzen van de consulaire bijstand

De consulaire bijstand van het Ministerie van Buitenlandse Zaken richt zich op het bieden van consulaire bijstand aan Nederlanders, het faciliteren van terugkeer naar Nederland, onder meer in samenwerking met het LKHA, en het, waar mogelijk, in contact brengen van slachtoffers met lokale hulpverleningsorganisaties of familierechtadvocaten.

Hierbij spelen obstakels die het effectief bijstaan van slachtoffers in het buitenland kunnen belemmeren. Zo heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken een uitsluitend uitvoerende rol vanuit de Nederlandse paspoortwet en kan zich niet mengen in beslissingen die worden genomen op grond van het Nederlandse nationaliteitsrecht.

---

[2] Onderzoeksrapport schadelijke praktijken – Pharos

(Juridische) ondersteuning bij echtscheiding of ontbinding van een religieus of burgerlijk huwelijk in het buitenland valt buiten het mandaat van BZ, alsmede het organiseren van vervangende toestemming voor het reizen met minderjarigen en andere lokale juridische documenten. Nederland kan zich niet mengen in de rechtsgang van andere landen. Ook het wekken van de suggestie dat Nederland daartoe een poging doet, is onwenselijk.

BZ versterkt haar interdepartementale inzet. De aanpak huwelijkse gevangenschap is geagendeerd in het interdepartementale overleg vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang, achterlating en eergerelateerd geweld van 30 juli jl. Binnen deze overlegstructuur zal tevens in de toekomst aandacht worden besteed aan situaties of regels voor slachtoffers die repatriëring naar Nederland bemoeilijken, zoals bij het verliezen van de Nederlandse nationaliteit zonder schuld.

De nadere uitvoering van de motie-Dobbe[3] zal worden betrokken bij het op te stellen Nationaal Actieplan van de Nationaal Coördinator Geweld tegen Vrouwen en Huiselijk Geweld.

Met de in deze brief beschreven versterking van communicatie, bereikbaarheid, training en netwerken intensiveert het Ministerie van Buitenlandse Zaken de inzet om slachtoffers van huwelijkse gevangenschap in het buitenland binnen het consulaire mandaat beter te bereiken en te ondersteunen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
T.B.W. Berendsen

[3] Kamerstuk 36 800 V, nr. 24